

Af Henrik H. Brandt,
direktør for Idrættens
Analyseinstitut

Friske pust udefra

Inden for de seneste år har Breddeidrætsudvalgets rapport, undersøgelsen 'Danskernes motions- og sportsvaner 2007' og en række forskningsrapporter gjort kommuner, idrætsorganisationer og andre aktører i det idrætspolitiske spil klogere på, hvor de står – og hvor skoen trykker i bestræbelserne på at udvikle den største fritidsbevægelse i det danske samfund til glæde for endnu flere mennesker.

Idans kommende udgivelse 'Sport og motion i danskernes hverdag' vil med i alt 82 tabeller og 168 figurer inspirere yderligere til at kortlægge de idrætspolitiske udfordringer og målrette indsatsen. Men én ting er jo, at de mange velkvalificerede kommunale forvaltninger og idrætsorganisationer godt ved, hvor skoen trykker på idrætsområdet – noget andet er at løse udfordringerne i praksis.

I det spil kan det engang imellem være forfriskende at se lidt over grænserne for at finde pejlemærker for egne indsatser og prioriteringer og inspiration til nye løsninger. Man behøver såmænd ikke at rejse længere væk end en halv times togtur fra København H for at finde nye måder at gøre tingene på - til Malmø.

Vi løfter lidt af sløret for nogle af de svenske satsninger i dette nyhedsbrev, og samtidig er det så heldigt, at hele verden kommer til Danmark i dette efterår til væsentlige idrætskonferencer, der forhåbentlig også kan sætte værdifulde afsæt i den danske idrætspolitiske debat.

Den 15.-17. september mødes hovedparten af de store internationale spil-

fortsættes...

Indhold:

- Syv udfordringer for idrætsdeltagelsen
- Svensk satsning på børn og unge
- Lønnede styrker Malmø's foreningsliv
- Malmø's arenasatsning
- Ny bog: Big Brothers indtog i sporten
- Nyt i vidensbanken
- Rundt om Idan

Foto: Creas Image

Syv store udfordringer for idrætsdeltagelsen

Idrætsdeltagelsen er et ekko af det familieliv og arbejdsliv, som præger befolkningens hverdag. En ny bog om danskernes idrætsdeltagelse går bag om tallene og diskuterer idrætsdeltagelsens største udfordringer.

Af Maja Pilgaard, Idrættens Analyseinstitut

Den danske befolkning dyrker mere sport og motion end nogen sinde, men der er store variationer i idrætsdeltagelsen mellem forskellige befolkningsgrupper.

Mens de ældre generationers idrætsdeltagelse slår alle rekorder, er tendensen dalende blandt teenagerne. Uddannelsesniveau og arbejdsforhold har ligeledes stor indflydelse på befolkningens deltagelse i sport og motion.

Idan udgiver senere på efteråret bogen 'Sport og motion i danskernes hverdag'. Bogen bygger på det meget omfattende materiale fra undersøgelsen 'Danskernes motions- og sportsvaner' fra efteråret 2007 og går i dybden med en lang række faktorer med indflydelse på idrætsdeltagelsen. De store forskelle i befolkningens forhold til sport og motion betyder, at mange aktører på idrætsområdet må rette opmærksomheden på forskellige befolkningsgruppers vidt forskellige forudsætninger og

behov for at dyrke sport og motion.

Bogen peger på syv store udfordringer for idrætsdeltagelsen, og bogens i alt 168 figurer og 82 tabeller giver samtidig værdifuld baggrund for fremtidens strategier og politikker for at øge idrætsdeltagelsen:

1. Familieforholdene betyder meget for børns idrætsdeltagelse

Børn dyrker mindre idræt, hvis de bor med én forælder. Forskellene er størst i relation til foreningsidrætten og påvirker især pigernes idrætsdeltagelse. Nogle af barriererne er meget praktiske: Fx er transport til og fra træning én af udfordringerne.

Men børn af eneforsørgere oplever også oftere barrierer af indre karakter som dårligere oplevet helbred eller dårlig fysisk form. Derfor foreslår bogen mere helhedsorienterede løsningsmodeller end blot at fokusere på, hvordan man kan skabe tilbud, der koster mindre, i forsøg på at lette det økonomiske pres på udsatte familier.

fortsættes...

leselskaber i København til en branche-konference, der utvivlsomt kan give stof til eftertanke i forhold til den optimale tilrettelæggelse af fremtidens danske spil-lelovgivning.

I de første dage af oktober kommer hele den olympiske del af idrætsverdenen til IOC's kongres, hvor man vil se, at en række af de danske udfordringer på idrætsområdet også er globale udfordringer. Endelig samler ISCA den 21.-24. oktober en række byer og idrætsorganisationer til den såkaldte World Congress on active cities: Sport, health and citizenship.

Det er yderst forfriskende med disse internationale pust på hjemlig grund. En af de ting, vi løbende har på agendaen hos Idan er da også, hvordan vi selv kan blive endnu bedre til at deltage i internationale netværk og trække værdifuld viden og inspiration hjem til Danmark.

BESTIL NY BOG

Få rabatpris ved hurtig bestilling

Ved forudbestilling inden den 15. september kan Idans kommende bog om danskernes idrætsvaner 'Sport og motion i danskernes hverdag' fås til den fordelagtige pris af 280 kr. inklusive moms eksklusiv forsendelse.

Normalprisen bliver efter den 15. september på 350 kr.

Den nye bog, der er skrevet af Maja Pilgaard (se også artiklen til højre), bliver på cirka 400 sider og giver med brug af 168 figurer og 82 tabeller et detaljeret billede af idrætsdeltagelsen og de faktorer, som påvirker den.

Forudbestilling skal ske gennem bestillingsblanketten på Idan.dk: Klik på banneret 'Bestil udgivelser' i menuen til venstre.

Bemærk, at bogen først vil blive leveret i slutningen af oktober.

2. Idrætsaktive forældre betyder idrætsaktive børn

Ikke-idrætsaktive forældre medvirker til, at færre børn – og især færre drenge – trækker i træningstøjet.

Men frem for kun at prøve at præge børnene gennem forældrene, spørger bogen, hvad der vil ske, hvis man går den modsatte vej og forsøger at påvirke hele familien gennem barnets idrætsdeltagelse. Fokus kan f.eks. være på samlede idræts-tilbud til hele familien, så de voksne kan blive inspireret til at dyrke idræt, mens børnene er i gang.

3. Teenagealderen – en livsfase præget af frafald

I livsfasen som teenager løsriver unge sig fra mange af de institutionelle rammer, de har været omgivet af som børn. Det gælder også den organiserede idrætsdeltagelse.

Men dele af foreningsidrætten er mere eller mindre bevidst selv med til at ekskludere unge, som har svært ved at leve op til de krav, foreningerne stiller til faste træningstider, præstation og konkurrence.

Analyserne tyder på, at foreningernes tilbud ofte matcher dårligt med unges ønsker og behov. Mange unge vil gerne have det sjovt og følges med vennerne, som betyder utrolig meget i denne livsfase.

4. Uddannelseslængde – den vigtigste faktor for voksnes idrætsdeltagelse

Med lange videregående uddannelser følger en høj idrætsdeltagelse. Analyserne viser, at denne sammenhæng bliver cementeret allerede under uddannelsesforløbet. Studerende på lange videregående uddannelser dyrker mere idræt end studerende på de erhvervsfaglige uddannelser.

Bogen henviser til Forebyggelseskommissionen, som anbefaler idrætstilbud til studerende på alle ungdomsuddannelser. Tilbud, som er tilpasset de unges ønsker og behov. Dette kan forhåbentlig føre til en høj idrætsdeltagelse efter endt uddannelsesforløb, uanset hvilken uddannelse man har gennemført.

5. Et stillesiddende arbejdsliv får voksne i træningstøjet

Når arbejdet indeholder fysisk belastning, daler tilbøjeligheden til idrætsdeltagelse i fritiden. Det kan skyldes en naturlig mindre 'trang' til at bevæge kroppen efter arbejdstid.

Men den fysiske belastning i arbejdet erstatter dog sjældent de sundhedsmæssige fordele ved at dyrke sport og motion. Arbejdet er ofte ensformigt og belastende og fører til skader og skavanker.

Fokus kan derfor være på forebyggende træning i en arbejdsrelateret sammenhæng, som samtidig skaber sjove, adspre-

dende oplevelser sammen med kolleger, frem for et nøgternt sundhedsmæssigt formål.

6. Små børn udfordrer forældrenes idrætsdeltagelse

Idrætsdeltagelsen bliver ofte sat på standby, når småbørn bliver en del af hverdagen, for familierne tænker sjældent familieliv og fritidsliv sammen.

Hvis børn og forældre har mulighed for at gå til sport eller motion sammen eller i det mindste på samme tid og sted, kan det muligvis bidrage til at afhjælpe nogle af de organisatoriske og tidsmæssige udfordringer, forældrene oplever.

7. Idrætsfaciliteter påvirker også idrætsdeltagelsen

Nye køns-, alders- og aktivitetsprofiler skaber udfordringer for facilitetsdækningen. Analyserne i bogen antyder et potentiale for at øge idrætsdeltagelsen blandt både børn og voksne gennem en optimering af faciliteterne og deres drift. Men hvilke faciliteter?

Kortlægning af lokale behov og forhold som f.eks. adgang til faciliteter og organiserede tilbud bør have central opmærksomhed, hvis man vil forbedre befolkningens muligheder for varig idrætsdeltagelse.

Hverdagens idrætsvaner på spil

Disse syv udfordringer er kun en grov liste, for idrætsdeltagelse bliver til i et samspil mellem individets forudsætninger, omgivelsernes muligheder og samfundets strukturer.

Alle faktorerne spiller ind på befolkningens hverdagsforhold, som i stor udstrækning er afgørende for idrætsdeltagelsens udvikling og karakter. Idrætsdeltagelsen er derfor konstant på spil som et ekko af det omskiftelige, fleksible, travle og moderne hverdagsliv, som flertallet oplever i dag.

Opfølgning på rapport

'Sport og motion i danskernes hverdag' er en opfølgning på rapporten 'Danskernes motions- og sportsvaner 2007 – nøgletal og tendenser', som Idan offentliggjorde i juni 2008.

Den griber fat i aktuelle idrætspolitiske problemstillinger og belyser både forandringer og træggheder i idrætsbilledets udvikling, siden den første undersøgelse af danskernes idrætsvaner blev gennemført i 1964. Uddybende analyser skaber indsigt i det hverdagsliv, som præger idrætsdeltagelsen blandt forskellige befolkningsgrupper.

Lille medlemsfremgang til DIF

Efter mindre tilbagegang sidste år går medlemstallet igen opad i Danmarks Idræts-Forbund (DIF). Med i alt 1.646.657 medlemmer kan DIF notere en fremgang på 20.377 medlemmer.

Især børnene under 13 år trækker kraftigt op med en fremgang på 15.600 medlemmer. Det samme gør de ældre over 60 år, hvor der er en fremgang på 9.600 medlemmer.

Foreningsidrætten er i stigende grad udsat for konkurrence fra både selvorganiserede idrætsformer og kommercielle tilbud. Men ifølge DIF's formand, Niels Nygaard, viser tallene, at foreningsidrætten ikke er i krise og har formået at skabe konkurrencedygtige tilbud til ikke mindst børnene.

“De pæne medlemstal vil dog på ingen måde blive en sovepude for os i det kommende år. Bl.a. vil vi arbejde målrettet med også at få øget antallet af idrætsaktive teenagere, lige som voksengruppen bl.a. vil få tilbudt fleksible fitnessstilbud i de fitnessforeninger, som skyder op rundt omkring i landet i disse år,” siger han.

Bag årets medlemstal gemmer sig store variationer i de enkelte idrætsgrene.

I absolutte tal er fodbold under DBU årets højdespringer med 7.000 flere medlemmer fulgt af golfunionen.

Alvorligere er det i Danmarks Gymnastik Forbund, hvor mange klubber har meldt sig ud. Forbundet har mistet 8.500 medlemmer inden for det seneste år.

Kronprinsen indstillet til IOC

IOC's eksekutivkomité har som ventet besluttet at indstille kronprins Frederik til optagelse i IOC sammen med fem yderligere kandidater, når den internationale olympiske komité mødes i København i begyndelsen af oktober.

Udsigten til kronprinsens optagelse i IOC møder blandede reaktioner. Mens 56 procent af befolkningen støtter kandidaturet ifølge en Gallup-undersøgelse bragt i B.T., er flere af avisernes lederskibenter mere kritiske.

Bl.a. advarer Berlingske Tidende mod at kronprinsen med sine olympiske ambitioner risikerer at underminere kongehusets traditionelle upolitiske rolle eller omvendt ender som en idrætspolitiker uden gennemslagskraft.

“IOC er storpolitik. Det er diskussionen om menneskerettigheder, som legene i Beijing mere end noget andet viste. Det er problemet med avanceret doping og de sanktioner, som er påkrævet her. Og det er ikke mindst hele det cirkus om valg af værtsbyer, som også bliver en del af IOC-kongressen i København til efteråret...”

Svensk milliard-satsning på børn og unges idræt

Svensk idræt har i perioden 2003-2011 fået tre milliarder svenske kr. til at styrke børn og unges idræt. Det har vitaliseret hele idrætsbevægelsen, men foreningerne har stadig svært ved at nå de inaktive.

Affreelancejournalist Jonna Toft, Periskop

Den svenske regering har siden 2003 satset massivt på breddeidrætten. Først med 'Handslaget', hvor den daværende socialdemokratiske regering gav én milliard svenske kr. fordelt over fire år, 2003-2007, til at få flere børn og unge ind i idrætten.

Derefter med 'Idrottslyftet', hvor den borgerlige regering fordoblede beløbet til to milliarder kroner i årene 2007-2011, nu for at børn og unge også skal forblive idrætsaktive i længere tid.

Pengene, der kommer fra Svenske Spel, går kun til bredden, ikke til eliten. Herudover får idrætten under Riksidrottsförbundet fortsat et årligt ordinært tilskud.

Satsningen har givet svensk breddeidræt et løft af så vidtspændende dimensioner, at det har været vanskeligt for både forskere og de ansvarlige i Riksidrottsförbundet at få overblik over resultaterne. Der er ganske vist evalueret på Handslaget,

men utilstrækkelig statistik og erfaringsopsamling betyder, at der ikke er fuldstændig klarhed over, hvad satsningen egentlig førte til. Det råder man nu bod på ved at forskere undersøger effekten af Idrottslyftet i samarbejde med 24 specialforbund.

Professor i idrætsvidenskab Tomas Peterson, der har evalueret den svenske stats støtte til idræt, siger:

“Det står uden for al tvivl, at Handslaget var en vitaminindsprøjtning, der skabte engagement og stimulerede til nytænkning i idrætsbevægelsen. Forbund og foreninger fik ressourcer til at se ud over trænings- og konkurrenceformer og udvikle nye strategier for at lokke børn og unge til. Men spørgsmålet er, om idrætten har opnået de resultater, som politikerne ønskede.”

De store fik mest

Handslaget skulle åbne dørene til idrætslivet for flere og gøre inaktive børn og unge

fortsættes...

Managerfyringer uden effekt

En ny engelsk undersøgelse konkluderer, at de stadigt hyppigere managerfyringer i topfodbold ofte virker stik mod hensigten.

Et forskningsprojekt, der involverer fire engelske universiteter, viser, at trænerfyringer i den engelske Premier League ikke har nogen positiv sportslig effekt på længere sigt – dvs. efter 30 kampe. Præsterer klubben dårligt, vil den normalt også have problemer, når den får en ny træner ved roret.

Kun på helt kort sigt (efter 10 kampe) kan der være en vis effekt, men den er som regel beskednen og hurtigt overstået. Til gengæld er der en klar tendens til, at klubber, som formår at holde på manageren/træneren, klarer sig godt i det lange løb.

Ifølge Mathew Hughes fra Nottingham University sætter undersøgelsen spørgsmålstegn ved trænerfyringer som en mirakelkur.

”Når man fyrer manageren, mister klubben en masse tavs viden, og selv om den nye manager hurtigt ændrer på tingene, vil er det ikke sikkert, at ændringerne er de rigtige eller bedst mulige,” siger Mathew Hughes.

”Det tager tid for manageren at genforme holdet, dets infrastruktur, netværket af talenterpejdere og at lære spillere og modstandere at kende.”

I dag har den typiske engelske fodboldmanager i Premier League under halvandet års erfaring i jobbet mod lidt over tre år i begyndelsen af halvfemserne.

Svendborg undersøger billig arena

Måske får Svendborg alligevel en arena, efter at planer til mere end 100 mio. kr. grundstødte tidligere i år på grund af problemer med at rejse tilstrækkelig privat kapital.

Nu foreslår kredsen af private investorer bag arenabyggeriet ifølge Fyns Amts Avis en ny og væsentlig billigere arenløsning til blot 30-35 mio. kr., der minder om det koncept med to håndboldbaner i det daglige, man bl.a. kender fra Arena Nord i Frederikshavn. Mobile tilskuertribuner skal sikre plads til cirka 2.500 tilskuere ved større arrangementer.

Ifølge Svendborg Kommunes kultur- og fritidschef, Peter Larsen, skal en lang række økonomiske, tekniske og arkitektoniskespørgsmål afklares, inden man eventuelt går videre med planerne. Kommunen spiller en nøglerolle, da den kommende arena indgår i en større udvidelse af Svendborg Idrætscenter, som også omfatter opførelsen af nye fællesarealer, en lethat og en gymnastikhal.

For kommunen er fordelene ved den billige løsning bl.a., at man kun vil skulle bidrage til den årlige arenadrift med 1-1,5 mio. kr. mod oprindeligt små syv mio. kr.

Foto: Ciptian Corga / Scampix

Børn fra fodboldskole i Göteborg.

mere fysisk aktive. Det skete gennem en række satsningsområder, bl.a. pigeidræt, samarbejde med skoler, tilgængelighed til idrætsanlæg, lederuddannelse og lederrekruttering.

Riksidrætsförbundet fordelte pengene til de 67 specialforbund efter størrelse. Dermed fik store, traditionelle idrætsgrene som fodbold og ishockey langt flere penge end mindre idrætsgrene. Pengene blev især brugt i rige kommuner med stærkt foreningsnetværk.

Dem, der i forvejen var gode til at tiltrække medlemmer, har altså fået de bedste forudsætninger for at lave nye projekter. Fordelingsnøglen er ikke ændret

i den nuværende satsning, Idrættslyftet.

Professor emeritus Lars-Magnus Engström, der samlede resultaterne fra 23 forskningsprojekter inden for Handslaget, påpeger:

”Hvis man ønskede at få inaktive børn og unge ind i idrætten, kunne man have brugt pengene bedre. Man kunne have prioriteret nye idrætsgrene med stor appel til unge eller nye foreningsformer.”

8.200 foreninger inden for alle 67 specialforbund fik tilskud fra Handslaget til små eller større nye tiltag. Det er 75 procent af de foreninger, der har børne- og ungdomsaktiviteter. Resultatet er at:

- Aktiviteterne har haft over to millioner deltagere.
- Foreningerne er mere aktive.
- De almindelige, tilskudsberettigede aktiviteter i foreningerne har fået flere deltagere.
- Nye foreninger er opstået.

Svært at nå inaktive

Politikernes håb om, at idrætsforeninger kan aktivere inaktive børn og unge blev ifølge Lars-Magnus Engströms evaluering af Handslaget ikke indfriet.

”Dørene blev åbnet for dem, der kan acceptere foreningsidræt med regelmæssig træning, udvikling og konkurrence. Det kræver interesse, nærvær og et vist mål af

fortsættes...

Bag Idrættslyftets beskedne logo gemmer der sig en statslig milliardssatsning på idrætstilbud til børn og unge.

Golf og rugby på OL-programmet

Efter en pause på henholdsvis 112 år og 92 år tyder alt på, at golf og rugby igen kommer på det olympiske program i 2016. Rugby skal dog spilles i den særlige syvmandsudgave.

IOC's eksekutivkomité har på sit møde i Berlin i august besluttet at indstille de to idrætsgrene til optagelse på OL-programmet.

Den formelle beslutning bliver først taget, når IOC's session mødes i København i begyndelsen af oktober, men det vil være en overraskelse, hvis forsamlingen ikke følger IOC-toppens indstilling. I modsætning til tidligere skal blot et simpelt flertal blandt de nuværende 107 IOC-medlemmer stemme for.

Ud over golf og rugby bestod feltet af de olympisk uprøvede sportsgrene squash, karate og rulleskøjteløb, mens baseball og softball håbede at kunne omgøre en tidligere beslutning om at fjerne de to idrætsgrene fra programmet.

Ud over at indstille golf og rugby har IOC's eksekutivkomité besluttet at ændre på flere af de eksisterende idrætsgrenes discipliner. Mest markant er det, at kvindeskøjting kommer på programmet ved OL i London om tre år med tre vægtklasser. Dermed er der for første gang kvinderepræsentation i alle idrætsgrene ved OL.

Kulturministeriet klar med 20 mio. kr.

Nye 'breddeidrætskommuner' skal være med til at føre Breddeidrætsudvalgets 42 forslag fra forårets breddeidrætsrapport ud i livet.

Gennem et partnerskab med Nordea-fonden inviterer Kulturministeriet landets kommuner til at byde ind på en særlig pulje med 20 mio. kr., hvoraf Nordea-fonden bidrager med halvdelen.

Målet er at styrke breddeidrætten i 5-7 udvalgte kommuner og samtidig høste erfaringer, som kan inspirere i andre kommuner.

Ved udvælgelsen af breddeidrætskommuner vil der bl.a. blive lagt vægt på, at kommunens initiativer både i bredden og dybden dækker Breddeidrætsudvalgets forslag.

En følgegruppe nedsat af Kulturministeriet og Nordea-fonden indstiller til oktober, hvilke kommuner og projekter der skal udpeges.

motorisk og social kompetence at deltage. Den uinteresserede overvejer ikke at gå ned i foreningen," siger han.

De foreninger, der i stedet indrettede væresteder, hvor man kunne hygge sig med mange former for bevægelse, udflugter, hyggeaftener mv., havde gode resultater med at trække unge til. Også inaktive.

Heller ikke de mange samarbejdsprojekter mellem foreninger og skoler fik inaktive børn til at gå til idræt. Typisk bestod samarbejdet i, at foreningen præsenterede sin idræt for skolebørnene.

"En idrætsleder har ikke noget at tilbyde uinteresserede børn. Her mødes to svært forenelige logikker: Idrættens logik, som indebærer træning og konkurrence i én særskilt idræt, hvis form og vilkår allerede er givne. Og den logik, som bør gælde i skolefaget idræt: At forbedre børnenes motoriske og fysiske formåen og give dem indsigt i sund livsførelse. Idrætsbevægelsen og skolen har ikke samme opgave. Groft sagt: I idrættens verden skal børnene tilpasse sig idrætten, men i skolen skal aktiviteterne tilpasses børnene," påpeger Lars-Magnus Engström.

Målsætningen om at få inaktive børn og unge til at dyrke idræt er da også pillet ud af den nye satsning, Idrøttslyftet. I Riksidrottsförbundet er man dog overbevist om, at det faktisk er lykkedes at nå inaktive i højere grad, end det fremgår af evalueringen.

"Der er givet 80 mio. kr. til særlige satsninger, og mange af dem er rettet mod grupper, der ikke er særligt idrætsaktive, f.eks. indvandrepiger eller unge i belastede områder. De satsninger har forskerne ikke undersøgt," påpeger Karin Karlsson, afdelingschef i Riksidrottsförbundet.

Idrætten skal tage ansvar

Professor Tomas Peterson har et godt råd til danske politikere, der måtte ønske at kopiere den svenske satsning:

Professor Tomas Peterson: Man skal udføre et stykke arbejde, som er samfundsnyttigt, for at få statslige penge. Det glemmer hele idrætsbevægelsen.

"Politikerne skal sætte meget tydelige mål op for, hvad de vil opnå. Og idrætsorganisationerne må acceptere at tage ansvaret for, at foreningernes virke drives efter de mål – også selv om det føles som styring. Det sker ikke i Sverige i dag. Når der opstår fejl, er der ingen, der tager ansvar," siger han.

"Hvis en 11-årig pige sættes af fodboldholdet, fordi hun ikke er god nok, er det i modstrid med de mål, regeringen har sat for at give tilskud. Men hverken Riksidrottsförbundet, fodboldforbundet eller distriktsforbundet tager ansvaret. Og klubben selv føler sig ikke ansvarlig over for staten. Det er et problem, for så har staten ingen sikkerhed for, at den får det rigtige udbytte for pengene," påpeger han.

"Ingen har ret til statslig finansiering, heller ikke idrætten. Man skal udføre et stykke arbejde, som er samfundsnyttigt, for at få statslige penge. Det glemmer hele idrætsbevægelsen."

Den organiserede foreningsidræt i Sverige

Riksidrottsförbundet er svensk idræts hovedorganisation med cirka 20.000 foreninger og cirka 600.000 frivillige ledere.

Næsten halvdelen af landets ni mio. indbyggere er medlem af en idrætsforening. 68 specialforbund er medlem af Riksidrottsförbundet.

Ud over 500 mio. svenske kr til selve Idrøttslyftet modtog forbundet i 2008 505 millioner over statsbudgettet og via

et særligt bidrag fra Svenska Spel.

Dertil kom den egentlige over-skudsandel fra Svenska Spel på 834,5 millioner, der er gået til lokale foreninger og elitestøtte.

Men kommunerne giver som i Danmark de største tilskud til idrætten, nemlig cirka 4,5 mia. kr. til drift af anlæg og i tilskud til foreninger. Desuden giver Landstinget støtte til distriktsforbund og specialdistriktsforbund.

Spilleselskaber flytter fra høj skat

De to førende bookmakere i Storbritannien, William Hill og Ladbrokes, flytter deres onlinespil på sport til Gibraltar for at undgå de engelske afgifter på sportsvæddemål.

Gibraltar, der trods tilknytningen til Storbritannien har sine egne skatteregler, opererer med en meget beskedne afgift på 1,5 procent af bruttofortjenesten mod 15 procent i Storbritannien. Desuden vil selskaberne høste momsfordele, skulle betale lavere selskabsskat og slippe for at betale en særlig afgift på den hestesportsrelaterede del af omsætningen.

Ladbrokes' direktør, Christopher Bell, begrundet udflytningen med hård international konkurrence på internettet:

"Ladbrokes.com er den største på det britiske marked, men vi møder aggressiv konkurrence fra udenlandske operatører, der opererer fra lavskat-områder. Det er blevet uholdbart at operere fra Storbritannien," siger han i en pressemeddelelse.

Herhjemme forbereder regeringen netop nu en liberalisering af den danske spillelovgivning, som skal give de private spillerselskaber adgang til det danske marked.

Forslaget er frem til oktober i høring hos EU-Kommissionen, men ifølge foreløbige udmeldinger kan selskaberne komme til at betale en fast årlig afgift kombineret med en afgift på bruttofortjenesten på 15-20 procent – dvs. et afgiftsniveau på højde med eller lidt over det engelske.

Alligevel tyder meget på, at store internationale spillerselskaber vil være klar til at gå ind på det danske marked, hvor de i modsætning til i England kan få en bedre beskyttelse, hvis det samtidig bliver ulovligt at spille på udenlandske selskaber.

"...Måske foregår den vigtigste kamp udenfor kridtstregerne..."

Rapport, der gennem interviews med både aktive og frafaldne spillere, trænere og talentchefer indkredser en række af de barrierer, som unge, talentfulde fodboldspillere med anden etnisk baggrund oplever i hverdagen.

Søren Østergaard, Martin Gregersen, Center for Ungdomsstudier og Religionspædagogik, juni 2009

Foreningsidrætten i det senmoderne samfund

Universitetsspeciale om danskernes idrætsvaner i det senmoderne samfund med fokus på bl.a. idrætsforeningernes rolle og tilpasning i forhold til nye udviklingstendenser i idrætsdeltagelsen.

Karsten Østerlund, CISC, Syddansk Universitet, april 2009

Foto: Bas Mensink

Med Turning Torso har Malmø fået et spektakulært vartegn. Men også på idrætsområdet rager byen op med den såkaldte Malmø-ordning, der løfter administrative byrder væk fra foreningerne.

Kommunalt lønnede styrker Malmøs foreningsliv

70 foreninger i Malmøs Kommune får tilskud til en medarbejder i stedet for kontant tilskud. Det giver stabilitet og udvikling.

Af freelancejournalist Jonna Toft, Periskop

I Malmø Kommune har 70 foreninger en administrativ medarbejder, som får ca. 75 procent af lønnen betalt af kommunen. Foreninger med stor børne- og ungdomsvirksomhed kan vælge at få 181.800 svenske kr. til at ansætte en medarbejder i stedet for et kontant grundbidrag på max. 100.000 kr. Det er altså en politisk prioritering, at kommunen gerne ser ansatte i foreningerne.

Foreningen finder selv medarbejderen, forhandler løn mv. Medarbejderen skal lave administrativt og organisatorisk arbejde som at registrere medlemmer, indkræve kontingent, styre udbetaling af løn og godtgørelser, planlægge kampe, påsætte dommere osv. Er foreningen stor nok til to ansættelser, må medarbejder nr. 2 også fungere som træner.

Største post i foreningsstøtten

Ordningen har fungeret siden 1980. 'Kommulenttilskud', som det hedder, udgør ca.

17 mio. svenske kr. i kommunens 2009-budget og er den største post i kommunens bidrag til foreningslivet på ca. 52 mio. kr., lokaleudgifter fraregnet. Kommunen stiller ingen krav til indholdet i foreningernes virke til gengæld.

"De ansatte giver stabilitet og kræfter til udvikling i foreningerne," fortæller Thomas Sterner, chef for foreningsafdelingen i Malmø Kommune. "Der sker en professionalisering både ind i foreningen og ud mod kommunen og andre samarbejdspartnere. Vi kan få kontakt med foreningen i dagtimerne. Medarbejderen tager det administrative arbejde, og de frivillige ledere fortsættes..."

Malmø-ordningen

Ordningen om støtte til administrative medarbejdere i foreningslivet har eksisteret i Malmö i næsten 20 år og udgør i dag den største andel af kommunens foreningsudgifter efter lokalestilskud.

>> KALENDEREN

Spillebranchen mødes i København

15.-17. september 2009: Danmarks monopollovgivning på spilleområdet forhindrer ikke en lang række internettets største internationale spillere i at afholde en stor international branchekonference og udstilling, EiG Congress and Expo 2009, i Bella Center i København i dagene 15.-17. september.

Lederne fra spillegiganter som Betfair, Ladbrokes, Bwin, PartyGaming, William Hill med flere vil være blandt oplægsholderne og debattørerne på konferencen, der vil gå i dybden med emner som kunderekuttering og fastholdelse, juridiske aspekter og den teknologiske udvikling.

Den danske skatteminister Kristian Jensen (V) vil som en af åbningstalerne formentlig løfte lidt af sløret for den danske regerings planer for en liberalisering af spillemarkedet herhjemme. Yderligere oplysninger om konferencen her: www.eigexpo.com

Hosting Winners

6. oktober 2009: Efter IOC kåring af OL-værtsbyen i 2016 i København afholder Sport Event Denmark den 6. oktober en eftermiddagskonference på Axelborg, hvor vinderbyen - uanset hvilken - har givet tilsagn om at afholde et oplæg om strategien bag vinderbudet

På konferencen kan man desuden møde oplægsholdere fra verdens måske mest spektakulære årlige idrætssevent, Super Bowl, finalen i NFL, og en repræsentant for det første globale Ungdoms-OL i Singapore i 2010 samt præsidenten for den internationale cykelunion, Pat Mcquaid. Sidstnævnte vil tale om samarbejdet mellem UCI, værtsbyer og lande i forbindelse med de store internationale cykelsportsbegivenheder.

Konferencen afsluttes med reception for alle deltagerne. Tilmelding skal ske senest den 15. september.

Læs mere om programmet på www.sporteventdenmark.com.

Temadag om ny folkeoplysningslov

20. oktober 2009: Landsforeningen Fritid & Samfund afholder den 20. oktober en temadag, som bl.a. rejser spørgsmålet, om der er behov for en ny folkeoplysningslov, og hvordan den i givet fald bør udformes.

Blandt oplægsholderne er professor Bjarne Ibsen fra Syddansk Universitet samt Birgitte Nielsen fra DGI/Idrættens Fællesråd.

Temadagen afholdes på Vissenbjerg Kro. Sidste tilmelding er den 22. september. Hent fuldt program og praktiske informationer om priser mv. på www.fritid-samfund.dk.

Foto: Christer Wahlgren / Scampix

Elite og bredde mødes: Malmøs måske mest berømte bysbarn, Zlatan Ibrahimovic, under en af sine camps for børn i 2008. Denne blev afholdt i samarbejde med IF Limhamn Bunkeflo ved Malmø.

kan koncentrere sig om andre opgaver."

Arbejdsgiveransvaret ligger hos foreningen, og det afholder nogle foreninger fra at bruge ordningen. Bestyrelsen kan f.eks. holdes personligt betalingsansvarlig, hvis der ikke indbetales penge til skat, pension mv. Derfor holder kommunen kurser for bestyrelserne om, hvad det betyder at være arbejdsgiver. De ansatte deltager jævnligt i fællesmøder på kommunen, og dette netværk har ført til mere samarbejde foreningerne imellem.

Mange foreninger ansætter desuden personer med løntilskud: Personer, som af forskellige årsager har svært ved at passe et almindeligt job. Deres løn betales af arbejdsformidlingen (75 procent) og kommunen (25 procent). I Malmø Kommune er op mod 250 personer ansat i foreningslivet med løntilskud.

Skaber kontinuitet

Den 750 medlemmer store IFK Klagshamn har i alt tre en halv person ansat, nogle

med konsulenttilskud, nogle med løntilskud.

Formand Paul Boklund siger:

"Vi har tre store afdelinger med fodbold, floorball og motion, og vi omsætter for 3-3,5 mio. kr. i år. Her er for meget arbejde for frivillige alene. Folk vil helst hjælpe med de opgaver, der er knyttet direkte til idrætten eller det hold, deres barn går på. Derfor er det godt, at ansatte kan skabe kontinuitet i dagligdagen. Med konsulentordningen påtager kommunen sig et ansvar for foreningslivet."

Professor i idrætsvidenskab Tomas Peterson, der har evalueret den svenske stats støtte til idrætten, bakker op om ordningen:

"De ansatte understøtter de frivillige ledere i foreningen ved at overtage tunge opgaver som at udfylde blanketter, administrere løn mv. Det er en god måde at støtte en frivillig organisation på: Kommunen giver hjælp til selvhjælp."

Veksler støtte til en administrativ medarbejder

Svenske foreninger får et grundbidrag og et aktivitetsbidrag fra kommunen samt aktivitetsbidrag fra staten til børne- og ungdomsaktiviteter.

I Malmø Kommune kan grundbidraget på maks. 100.000 svenske kr veksles til et 'konsulentbidrag' på 181.853 kr. årligt til en administrativ medarbejder, hvis foreningen har mindst 325 aktive

medlemmer på under 25 år og 1000 'aktiviteter'. En aktivitet er 'mindst fem medlemmer og en leder, som dyrker noget sammen i én time'. Mindre foreninger kan få tilskud til en halvtidsmedarbejder.

Se mere om ordningen på www.malmo.se/sportfritid/foreninger.

Fremtidens byidræt

21.-24. oktober 2009: Idræt og fysisk aktivitet i byerne og byrummene er ikke kun en dansk diskussion. Over hele verden forsøger man at aktivere borgerne fysisk og skabe mere idrætsliv i byerne.

På den baggrund afholder den dansk grundlagte internationale breddeidrætsorganisation ISCA i oktober sin hidtil største konference, der vil sætte sport og fysisk aktivitet, sundhed samt medborgerskab i byerne til debat.

ISCA forventer et sted mellem 150 og 250 deltagere til konferencen, som afvikles fra den 21.-24. oktober i DGI-Byen.

”Mange byer har fokus på, hvordan man kan skabe flere fysiske aktiviteter, bedre faciliteter og en højere sundhedstilstand,” siger ISCA-præsident Mogens Kirkeby.

Målgruppen omfatter både byer og kommuner, idrætsorganisationer og andre aktører, som arbejder med at udvikle fysisk aktivitet i byer, f.eks. arkitekter.

Malmøs store arenasatsning

Mens København stadig venter på sin arena, kan Malmö på den anden side af Øresund afholde håndbold-VM i 2011 i sin nyåbnede Malmö Arena.

Foto: Jakob Frerich

Malmö Arena med ishockeybanen, hvor Malmö Redhawks spiller sine hjemmekampe.

Af Søren Bang, Idrættens Analyseinstitut

En mand med en stor vision og pengepung står bag den ensomt beliggende arena-mastodont, der siden november 2008 har givet Malmö et forspring i arenakløbet med København. Et portræt i foyeren og en restaurant opkaldt i eget navn vidner om, at Percy Nilsson også har et stort ego.

Navnet Malmö Arena er dog sikret gennem et kommunalt navnesponsorat, og arenaen er tænkt som et sportsligt og kulturelt samlingspunkt for hele Øresundsregionen. Med sin placering i byudviklingsområdet Hyllie tæt ved Øresundsbroen og egen station fra 2010 får arenaen et opland på 3,6 mio. indbyggere – med direkte tog til København.

Også bygget for københavnernes

På papiret. For netop danskernes lyst til at krydse Øresund og fylde de 13.000-15.000 siddepladser er en af de store ubekendte.

Siden åbningen har cirka 12-15 procent af de 345.000 gæster været danske. Men det tal skal op, understregede arenaens direktør, Karin Mårtensson, ved et Idan-miseminar i arenaen den 27. august. Hun pegede også på, at det er en udfordring at få udenlandske artistagenter til at forstå, at arenaen ikke kun dækker Skåne, men også hovedstaden på den anden side af sundet.

At udgangspunktet ikke er let viser en sammenligning med Berlins jævnaldrende O2 World, der i samme periode har rundet

ikke mindre end 1,4 mio. besøgende takket være et meget tæt koncert- og sportsprogram.

I Malmø er målet at nå 650.000-700.000 besøgende i de 'normale' år med den traditionelle blanding af koncerter, events og sport, hvor ishockeyholdet Malmö Redhawks får en nøglerolle som med sine forventede 8.000 tilskuere pr. hjemmekamp. Lige nu spiller holdet i den næstbedste række, men ambitionen er at vende tilbage til Elitedivisionen.

Holder prognoserne stik, kan selve driften ikke bare løbe rundt, men angiveligt også begynde at afdrage på investeringen, der ventes at ende på relativt beskedne 840 mio. svenske kr. før moms.

Truslen fra hinsidan

Den største trussel mod det regnestykke kan blive AEG's planer om at bygge en multiarena i Ørestaden, der skal stå færdig i 2013.

I værste fald kan Øresundsregionen ende med at stå med en arena i Malmø, som nok vil have relativt gode sportstilbud, men er fattig på store koncerter, mens København sikkert får en del koncerter, men har et relativt tyndt sportsudbud.

Indtil videre har Malmø dog teten. Og når Malmø Arena lægger gulv til herrernes VM i håndbold i 2011, vil man forventningsfyldt spejle hen mod den nyåbnede togstation i håbet om, at tusindvis af danske håndboldfans vil strømme ud.

RUNDT OM IDAN

Nye medarbejdere på Idan

Karsten Østerlund er frem til nytår ansat i en deltidsstilling som projektleder på Idans kommende undersøgelse af medlemsfrafald for Dansk Tennis Forbund.

Karsten Østerlund er 28 år og cand. scient. i idræt med sidefag i samfundsfag.

Parallelt med arbejdet for Idan er Karsten Østerlund tilknyttet Institut for Idræt og Biomekanik ved Syddansk Universitet, hvor han skal forestå en større evaluering.

Samtidig bliver Peter Forsberg fra den 1. september og seks måneder frem tilknyttet Idan i et praktikforløb som led i kandidatuddannelsen på statskundskab ved Københavns Universitet.

Peter Forsberg vil skulle bidrage til tennisundersøgelsen, men får også andre opgaver på Idan.

Idrætsvanedata i Dansk Data Arkiv

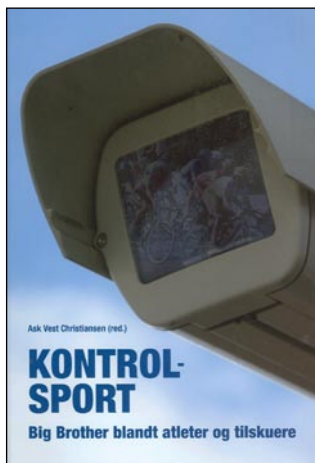
Snart bliver det muligt at hente data fra undersøgelsen af danskernes motions- og sportsvaner, som Idan gennemførte i 2007 på vegne af Lokale- og Anlægsfonden, DIF, DGI, Kulturministeriet, Dansk Firmaidrætsforbund, Friluftsrådet, Team Danmark og Kulturministeriets Udvalg for Idrætsforskning.

Materialet er indsendt til Dansk Data Arkiv, som vil oparbejde data til benyttelse for interesserede forskere mv.

Materialet er opdelt i en børne- og en voksendel og omfatter data fra 1.987 respondenter mellem 7 og 15 år samt 4.147 respondenter mellem 16 og 98 år. Børnedataene består af 38 spørgsmål, mens voksendataene indeholder 61 spørgsmål omkring motions- og sportsvaner.

Big Brothers indtog i sporten

Anmeldelse: Kontrollen med sportens udøvere og tilskuere skærpes hele tiden. Ny antologi diskuterer, om grænserne er ved at være overskredet.

Sporten har i mange år været under angreb for at tage let på sine problemer. Dopingbrugere kunne ustraffet få lov til at løbe fra konkurrenterne. Pædofile havde for let spil i foreningerne, og klubberne vægrede sig mod at sætte ind over for voldelige fans.

Måske gør sporten stadig for lidt på nogle af områderne, men debatten er blevet mere nuanceret. For er sporten i virkeligheden i færd med at gøre alt for meget? Risikerer den i sin iver efter at fremstå 'ren' over for politikere, befolkning og investorer at gøre sine udøvere og tilhængere til potentielle kriminelle?

Spørgsmålet løber som en rød tråd gennem mange af bidragene til antologien 'Kontrolsport – Big Brother blandt atleter og tilskuere'.

At inddrage George Orwells fremtidsmareridt '1984', som både bogens titel og flere af dens bidragydere gør, kan virke som en overdrivelse, men sammenligningen er måske ikke helt fortænkt: I dag har udvalgte elitesportsudøvere f.eks. pligt til at indberette til dopingkontrollen, hvor de opholder sig tre måneder frem, og kontrollen kan antage endog meget håndfaste former, når det gælder fodboldsupportere. Det erfarede en stor gruppe FCK-fans så sent som i foråret, da de på vej til udekamp af politiet blev bedt om at løfte op i kønsdelene på en åben mark.

Om grænserne i de enkelte tilfælde er overskredet, afhænger i høj grad af øjnene, der ser. Og bogens ni bidragydere ser langt fra det samme, hvilket kun er en kvalitet.

Mens idrætsforskeren Verner Møller f.eks. tolker dopingbekæmpelsens kontro-

versielle whereabouts-indberetninger som en dehumanisering af sportens udøvere, mener Antidoping Danmarks formand, juraprofessor Jens Evald, at kontrollen stadig respekterer grundlæggende principper for privatlivets fred. Og i forhold til seksuelle krænkelser blandt børn og unge argumenterer Jan Toftegaard Støckel endda for, at der er behov for mere overvågning og kontrol, når det gælder foreningernes forebyggelsesindsats.

Det rummer i den forbindelse en vis ironi, at myndighederne forsøger at undgå seksuelle krænkelser gennem skærpet lovgivning, mens man gerne klæder folk nøgne offentligt for at kontrollere, om de gemmer på et romerlys. Det grelleste eksempel herpå var måske, da tysk politi beordrede en 16-årig kvindelig fodboldtilskuer til at trække trusserne ned og dreje sig rundt i en halvåben kabine med frit udsyn for forbipasserende.

Lise Joern bruger i sit skarpe og vel-skrevne indlæg eksemplet som et af mange på, at samfundets 'moraliske panik' også har bredt sig til sporten. Den vestlige verden er ramt af en frygtkultur, hvor over-skuelige eller ikke-eksisterende problemer alt for ofte blæses op til store trusler, og hvor målet derfor helliger midlet, hvad enten vi taler om doping, sundhed, seksuelle krænkelser eller voldelige fans.

At den stigende kontrol i sporten først og fremmest udspringer af en sådan moraliserende forargelse og derfor selv er ude af kontrol, er selvfølgelig en påstand. Andre vil hævde, at sporten blot tager sine skyggesider mere alvorligt, og at en mere lempelig politik på f.eks. dopingområdet vil kræve endnu flere ofre.

Måske. Men i en tid, hvor det er langt lettere at indføre nye kontrolmekanismer end at fjerne dem igen, er den principielle debat om mål og midler vigtigere end nogensinde, og bogen har fine bidrag til den.

Søren Bang

Kontrolsport - Big Brother blandt atleter og tilskuere

Ask Vest Christiansen (red.)

Syddansk Universitetsforlag

179 sider

Pris: 250 kr.

Idrætsanlæg i Herlev

Fokus er på lokalhistorien i Per Leon Jørgensens lille bog om idrætsanlæg i Herlev, forstadskommunen nordvest for København.

Men den lokale historie kan også være et spejl af den større fortælling - i dette tilfælde historien om, hvordan idrættens faciliteter er blevet udbygget i takt med velfærdssamfundets opbygning.

Per Leon Jørgensen, Herlevs idrætsspektør gennem mange år, gør små ansatser til sådanne perspektiveringer i bogen.

Men frem for alt er den en rigt illustreret beskrivelse af Herlevs idrætsfaciliteter fra dengang Herlev stadig var et bondesamfund til i dag, hvor kommunen er en del af det storkøbenhavnske byområde.

Idrætsanlæg i Herlev

Per Leon Jørgensen

Herlev Kommune

132 sider

Pris: Gratis

Udgivet af Idan,
Idrættens Analyseinstitut

Nummer 25 - 31. august 2009

Kanonbådsvej 12A
1437 København K
Telefon: 3266 1030
Fax: 3266 1039
E-mail: idan@idan.dk

Hjemmeside: www.idan.dk

Redaktion:
Søren Bang, journalist
soeren.bang@idan.dk

Henrik Brandt, direktør (ansv.)
henrik.brandt@idan.dk

Redaktionen er afsluttet den
30. august 2009.